

Norsk Folkehjelp
Fagbevegelsens solidaritetsorganisasjon

Solidaritet med Rwandas kvinner

Status og videre engasjement for samarbeidsprosjektet mellom NTL og Norsk Folkehjelp (2014–2017)

Samarbeid om solidaritet

Norsk Tjenestemannslag (NTL) er et forbund med lange tradisjoner for solidaritetsarbeid. Derfor er det ekstra gledelig at forbundet gjennom den langsiktige samarbeidsavtalen (2014–2017) med Norsk Folkehjelp støtter arbeidet vårt i Rwanda. Den årlige støtten på 150 000 kroner er et viktig bidrag i arbeidet med å bekjempe kjønnsbasert vold.

Rwanda har reist seg etter det brutale folkemordet i 1994, og et skjørt demokrati vokser fram. Men som så mange andre steder er kvinner en sårbar gruppe. Vold mot kvinner er et stort problem i landet, og hindrer utviklingen av et ekte demokrati hvor likestilling mellom kjønnene står sentralt.

NTL har også bidratt til at menneskene som er på flukt fra krigen i Syria får hjelp. Det er til nå samlet inn over 300 000 kroner fra hele organisasjonen og pengene kommer godt med i det som er den verste flyktningskrisen siden andre verdenskrig. Vi takker varmt for støtten og ser fram til videre samarbeid.

Liv Tørres
generalsekretær

Generalsekretær Liv Tørres og forbundsleder John Leirvaag sammen på Norsk Folkehjelps 75-års feiring.

Rwanda – en konfliktfylt historie

Rwandas konfliktfylte historie går langt tilbake, og er særlig preget av maktkampen mellom de to største folkegruppene – hutuer og tutsier.

Før europeerne gjorde sitt inn- tog i Afrika, hadde det tutsistyrte kongedømmet i Rwanda erobret områder langt inn i dagens Uganda, Den demokratiske republikken Kongo og Burundi. Områdene var befolket av småbønder av hutustammen, tutsi-kvegholdere og Batwa (også kalt Twa), et jeger- og samlerfolk.

Under tutsikongedømmene ble mange hutubønder tvunget til å bli tutsienes leilendinger. Da den europeiske kolonialiseringen av Afrika tok til på slutten på 1800-tallet, fikk Tyskland tildelt Rwanda og restene av dagens Burundi og Tanzania.

Kamp om ressursene

Rwanda og Burundi har i moderne tid vært preget av mangel på jordbruksland sett i forhold til befolkningstall, kamp om ressursene, fattigdom, politisk uro og en stadig tilbakevendende maktkamp mellom hutuer og tutsier.

Frontene mellom hutuer, som var i flertall, og tutsier, ble ytterligere skjerpet da Belgia overtok Rwanda i 1916. Det toppet seg i 1959 da hutuene gjorde opprør. Mange tutsier ble drept, og minst 150 000 flyktet. Uroen førte til at Belgia trakk seg ut av landet i 1962.

På tross av stadige angrep fra eksiltutsier på 1960-tallet, var forholdene i Rwanda relativt stabile fram til 1980.

Da blusset uroen opp igjen som følge av blant annet fall i kaffe- og teprisene på verdensmarkedet, inflasjon og arbeidsløshet.

President Habyarimara (1978–1994) fraskrev seg ansvaret for nedgangstidene og manipulerte befolkningen til å legge skylden på den ytre fienden, eksiltutsiene og deres «tutsi-samarbeidspartnere» inne i landet. I 1993 undertegnet Habyarimara og tutsiene en avtale om deling av makten.

Drapet på Habyarimara og Rwandan Patriotic Fronts (RPF) storoffensiv i april 1994 satte en stopper for avtalen. Massakrene som fulgte tok livet av 2/3 av tutsibefolkningen i Rwanda. RPF, ledet av Rwandas nåværende president Kagame, inntok Rwanda i juli 1994 og satte en stopper for massakrene.

FAKTA OM RWANDA

Offisielt navn: Republic of Rwanda

Hovedstad: Kigali

Flateinnhold: 26 338 km²

Folketall: 12,7 millioner (2015)

Språk: Kinyarwanda (93,2 har det som eneste språk), fransk, engelsk, swahili

Religion: Katolikker (49,5 %), protestanter (39,4 %), andre kristne grupper (4,5 %), muslimer (1,8 %)

BNP pr. innbygger: 1700 USD (Norge 66 900 USD)

Norsk Folkehjelps arbeid i Rwanda

Norsk Folkehjelp har jobbet i Rwanda siden 1994.

I de første årene konsentrerte vi oss om å gi helsehjelp til en traumatisert befolkning etter grusomhetene de hadde vært igjennom under folke-mordet, hvor nærmere én million barn, kvinner og menn ble brutalt myrdet og hundretusener voldtatt og mishandlet.

Mellom 1997 og 2000, prioriterte vi å støtte oppbyggingen av helseinstitusjoner og rettsapparatet i landet.

I 2000 begynte vi å arbeide gjennom lokale partnere, noe som innebærer at vi ikke lenger driver egne prosjekter, men støtter rwandiske organisasjoner som arbeider for et bedre samfunn.

Kvinneres stilling

Etter folkemordet i 1994 var Rwanda et land av kvinner. Også i dag, 20 år etter, er det fortsatt flere kvinner enn menn i landet. Kvinnene er også i flertall i parlamentet. Men på tross av at kvinnene har styrket sin stilling, blir mange kvinner utsatt for kjønnsbasert vold (se faktaboks).

Melanie har gått flere kurs hos Norsk Folkehjelps partner Rwanda Women's Network. Nå arbeider hun for å få slutt på familievold i lokalsamfunnet sitt.

Folkemøte mot vold hver søndag

Familierelatert vold er et stort problem i Rwanda, og det er kvinner som rammes hardest. Støtten fra NTL går til arbeid med å bekjempe problemet.

Kigali, hovedstaden i Rwanda, består av en mengde slake åssider som bølger seg i landskapet. For en utenforstående er det vanskelig å se hvor byen slutter og bygdene i åsene rundt begynner. Alt henger sammen og er tett bebygd.

Birama er en liten bygd i en av disse åssidene. Her samles folk hver søndag på stedets eneste flate område for å snakke om vold mot kvinner og hva som har skjedd av nye ting siden sist.

Oppmøtet er godt. Menn, kvinner og barn samler seg. Noen kommer fordi de er nysgjerrige. Noen fordi de har sterke meninger om saken. Andre fordi de har vært utsatt for vold, eller for å fortelle at alt gått greit.

Ordstyrer Melanie har vært med siden starten for et par år siden. Hun har gått

på flere kurs hos Rwanda Women's Network og leder frivillighetsgruppa i Birama. Hun innleder med å snakke om familierelatert vold og minner de frammøtte om at frivillighetsgruppa kan gi råd til menn og kvinner om hvordan de kan bryte voldssirkler ved å endre vanebelagte reaksjonsmønstre.

NTL støtter Rwanda Women's Network, som er en av Norsk Folkehjelps partnere i Rwanda. Nettverket arbeider med informasjon og bevisstgjøring om ulike former for kjønnsrelatert vold og støtter frivillige grupper som ønsker å gjøre en innsats for å redusere volden i sitt nærmiljø.

Antallet familierelaterte voldsepisoder i Birama har gått ned etter at Rwanda Women's Network startet frivillighetsgruppa i bygda.

Bekjemper volden

Gjennom kampanjer, forsoningssamtaler og utdanning arbeider Norsk Folkehjelps partnere for å få slutt på familievold og kjønnsbasert vold i Rwanda.

Opprettelsen av frivillige grupper kalt «Gender Focal Point Groups» er en av metodene for å få bukt med problemet. Det er opprettet 400 slike grupper som hver består av 30 frivillige medhjelpere. Gruppene består oftest av par som har klart å endre sine egne handlingsmønstre som førte til vold.

Etter endt opplæring veileder parene familier som strever med vold. De har også et nært forhold til lokale myndigheter og lokalpolitiets spesialenhet relatert til familievold.

Gode resultater

I perioden 2012–2014 har det vært en 81 prosents reduksjon i antall tilfeller av kjønnsbasert vold i de seks distriktene våre partnere har vært aktive. Tall fra 2012 viste så mye som 2172 rapporterte tilfeller, men etter opprettelsen av flere frivillige grupper som har veiledet landsbybeboere i forebygging og respons på volds-tilfellene har mye endret seg. Tallene for 2014 er hyggelig lesing, men 411 rapporterte saker er likevel for mye og arbeidet for å få en ytterligere reduksjon fortsetter i 2015 for fullt.

I tillegg har flere av kvinnene i de frivillige gruppene blitt valgt inn i styrende organer på landsbynivå.

Kjønnsbasert vold

Kjønnsbasert vold er en samlebetegnelse på alle former for krenkende handlinger begått mot en persons vilje og som har rot i diskriminering av jenter og kvinner. Kjønnsbasert vold er grove brudd på menneskerettighetene og regnes av FN som et av de største helseproblemene for jenter og kvinner globalt.

Engasjer deg for vårt samarbeidsprosjekt for Rwanda

NTL har startet en egen innsamling for å bidra enda mer til arbeidet for at kvinnene i Rwanda kan få et bedre liv uten frykt for vold.

Gjennom kampanjer, forsonings-samtaler og utdanning bidrar Norsk Folkehjelps partnere til varige endringer. Også mennene er med, og resultatene viser at de tar mer ansvar enn tidligere.

For å redusere kjønnsbasert vold i Rwanda trengs mer økonomisk støtte. Organisasjonsleddene oppfordres derfor til å støtte opp under samarbeidet NTL har med Norsk

Folkehjelp ved å bidra økonomisk. Målet er å samle inn 150 000 kroner. Den enkleste måten å støtte på er å gå direkte inn på aksjonen: <http://goo.gl/3uInVQ>

Inspirerende foredrag

Bestill et inspirerende foredrag til neste møte!

Norsk Folkehjelp har folk med erfaring fra felt og med mange spennende historier å fortelle. Vi kan i forbindelse med samarbeidsavtalen tilby foredraget: *Norsk Folkehjelps historie og arbeidet organisasjonen gjør nasjonalt og internasjonalt, med fordyping på Rwanda.*

Kontakt Norsk Folkehjelp ved Are Stranden på arest@npaid.org

Vil du bli døråpner?

Du inviteres til å være døråpner for Norsk Folkehjelp og kvinnene i Rwanda. Ditt engasjement vil bidra til at flere NTL-ere får informasjon om samarbeidet og at solidaritet blir satt på dagsorden.

For mer informasjon og spørsmål kontakt:

NTL: Joachim Frivold, jf@ntl.no, mobil 990 01 676

Norsk Folkehjelp: Are Stranden, arest@npaid.org, mobil 911 33 226

For mer informasjon om Rwanda og samarbeidet, se www.ntl.no og www.folkehjelp.no

Hanne Nordhaug i NTL NAV kommer med en klar oppfordring til alle NTL-medlemmene.

Følg Norsk Folkehjelp på [facebook.com/folkehjelp](https://www.facebook.com/folkehjelp)

NTL Rasismefri sone

Rasismefri sone er et tiltak i regi av Norsk Folkehjelp som synliggjør arbeid mot rasisme og diskriminering på arbeidsplasser og i forsamlingslokaler. I 2004 erklærte NTL seg som rasismefri sone. Forbundet har forpliktet seg til å jobbe målrettet og systematisk med å hindre diskriminering og fremme likestilling. NTL deltar aktivt i LOs ulike utvalg som jobber med inkludering, likestilling og diskriminering i arbeidslivet. Norsk Folkehjelp tilbyr en rekke kurs og aktivitetstilbud på området for ledere og tillitsvalgte rundt omkring i landet.